

Na završetku knjige *Biblija: 101 pitanje i odgovor* (str. 150–151) abecedno *Kazalo...* vizualno, detaljno i orijentacijski ističe obrađene teme i s njima povezane pod teme. U svezi s tim kazalom moram ipak priznati određenu nelagodu. Zbog čega su odjednom ovdje tako sitna slova? Zbog štednje papira? Da bi čitavo kazalo jednim pogledom bilo uočljivo na dvije preklapne stranice? Nijedan mi od pokušaja opravdanja nije uvjerljiv. Za ovakvu knjigu predmetno je kazalo veoma važno i nadam se da će u sljedećem izdanju biti popravljena ova tehnička manjkavost koja se tiče jedino kazala.

Kako je spomenuto gore na početku, djelo *Biblija: 101 pitanje i odgovor* prva je knjiga u novonastaloj biblioteci *Religija i civilizacija* MIOB naklade. Novozavjetni grčki manuskript iz drugog stoljeća (iz zbirke M. Bodmera, Geneve), koji je estetski ukomponiran na otmotu ove knjige, trebao bi sugerirati da Biblioteka želi zalaziti u korijene naše civilizacije. Otvorila je svoja vrata djelom koje se odnosi na »najveću knjigu ljudske egzistencije« (P. Ricoeur). Iako je bolje pustiti Biblioteci da nas iznenadi novim izdanjima, malo ću biti indiskretan i naznačiti da će svojim sljedećim objelodanjivanjima davati riječ neupitnim stručnjacima za spise s Mrtvoga mora, biblijske i nebiblijske, za ambijent prvoga stojeća u kojem se formiralo – možemo reći – istodobno kršćanstvo i novi oblik židovstva, kada je zapravo oblikovanje naše civilizacije dobivalo novi zamah...

Ako bih pokušao naznačiti ideju vodilju biblioteke *Religija i civilizacija*, mogao bih je možda izreći riječima dvojice tražitelja mudrosti. Religijska funkcija je duhovna, »spoznavati pravdu, voljeti ljepotu i činiti dobro«, kako reče nobelovac F. Buisson. Dodajmo tome bilješku iz memoara G. Duhamela: »Ako civilizacija nije u ljudskom srcu, onda je

nigdje nema.« No, civilizaciju jedne zemlje ne stvaraju jedan ili dva genijalna čovjeka. Nju čine milijuni ljudi (usp. H.B. Stendhal). Imajući u vidu sadržaj privijenca biblioteke *Religija i civilizacija* rado navodim hermeneutičku refleksiju H.G. Gadamera, a na toj je liniji bio i R. Bultmann: »Razumijevanje teksta uvijek je razumijevanje sebe.«

Valja na kraju također priznati da je bilo i vrijeme da se djelo *Biblija: 101 pitanje i odgovor* pojavi napokon i na hrvatskom jezičnom prostoru. Sama ta činjenica već je čestitka MIOB nakladi.

Pero VIDOVIĆ

Mirko NIKOLIĆ, *Radost susreta*, Filozofsko–teološki institut Družbe Isusove, Biblioteka Radost i nada, knjiga 25., Zagreb 1999., 259 str.

Do svršetka svijeta odzvanjat će Isusove riječi kojima je odbio prvu đavlovu kušnju u pustinji: »Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih« (Mt 4,4). On time želi reći da je čovjek i duhovno biće. Riječ Božja bez koje čovjek–kršćanin ne može živjeti zapisana je u Bibliji. Boga koji neizmjerljivo voli čovjeka, objavio nam je sam njegov sin Isus. Kao što svaki dan moramo hraniti svoje tijelo da bi se ono održalo u životu, još više trebamo hraniti dušu riječju Božjom. U tome nam može pomoći knjižica o kojoj je ovdje riječ.

Ovaj svezak, kako to kaže autor Mirko Nikolić, inače učitelj isusovačkih novaka u Splitu, nastavlja se na onaj prvi koji nosi naslov *Ljepota susreta* (1998). Autor ističe da je riječ o susretu. Čovjek–vjernik svaki se dan susreće s drugim ljudima, ali bi trebao biti najvažniji njegov susret s Bogom. Za neke susrete se treba ozbiljno pripremiti kako bi oni bili plodonosni, a mi iz njih izišli bolji, radosniji i osposobljeniji za životnu borbu. S Bogom se susrećemo najčešće u molitvi.

U tome će nam veliku pomoć pružiti tekstovi iz Evandelja koje je Crkva odabrala za dnevna čitanja u crkvenoj godini. U svakodnevnom nas susretu s Bogom nitko ne može zamijeniti. Sa svoje smo pak strane u meditaciji pozvani dati svoj osobni prinos da bismo doživjeli radost i veličinu Božje ljubavi. Na početku ovog sveska svagdanjih meditacija (str. 7–8) autor donosi veoma korisne upute za meditaciju biblijskoga teksta koje mogu pomoći da čovjek pronađe metodu koja njemu najviše odgovara. Vrlo je važna priprema za meditaciju u kojoj treba odabrati tekst, usredotočiti se na ono što želim moliti i na najprikladnije vrijeme kada meditirati. Osim toga, potrebno je izabrati i prostor gdje mogu imati vanjski mir i zauzeti dobar položaj tijela u kojem ću moći provesti čitavo vrijeme meditacije. Sljedeći je korak da uđem u Božju prisutnost, osluškajući što mi to Bog govori. Poslije pripravne molitve čitam tekst i predočujem si opisani događaj kao da sam i ja njegov sudionik. Tako ću u meditaciji dopustiti da me Božja riječ zahvati u dubini bića dok polako prolazim točku po točku, zaustavljajući se na dijelovima teksta koji mi više govore glede mog osobnog života. Nakraju meditacije razgovarat ću s Bogom onako kako to čini prijatelj s prijateljem te izmoliti *Očenaš*. Nakon toga potrebno je osvmuti se na učinjenu meditaciju da se bolje uoči kako je protekla i koja su se sve raspoloženja u čovjeku budila.

Autor je knjigu o kojoj je riječ podijelio na dva dijela: korizmeno vrijeme (10–129) i uskrsno vrijeme (131–257). U korizmenom vremenu – podsjeća autor – Isus nas poziva u pustinju gdje ćemo u samoći, miru i tišini najbolje doživjeti Božju blizinu. Vrijeme korizme je vrijeme obraćenja, pokore, posta, intenzivnije molitve i djelotvornijeg iskazivanja ljubavi prema bližnjemu. To je

ujedno vrijeme ozbiljne pripreme na blagdan Uskrsa, tj. proživljavanja zajedno s Isusom njegova pashalna otajstva (usp. 10–12). Uskrsno je pak vrijeme, vrijeme radosti i nade. Uskrsli nas Krist poziva da zajedno s njim slavimo njegovu pobjedu nad grijehom i smrću. To je ujedno i povjerenje i nada da ćemo se i mi pridružiti Uskrsnom u nebeskoj slavi (usp. 132–134).

Knjižica *Radost susreta* bit će od velike pomoći ne samo osobama koje se nalaze u duhovnom staležu, nego i vjernicima–laicima koji žive u svijetu i žele se što više sjединiti s Bogom u svako dnevnom susretu, u meditaciji. Knjiga je inače pisana laganim stilom, s brižljivo odabranim tekstovima koji nas potiču da se usudimo što više približiti Kristu i krenuti njegovim putem. Nadamo se da će nas autor naskoro obdariti i trećim sveskom koji bi tako zaokružio čitavu liturgijsku godinu.

Krešimir DJAKOVIĆ

Život Bartola Kašića, prijevod dr. Stjepan Sršan, pogovor dr.sc. Andrea Zlatar, Matica Hrvatska, Biblioteka Subjekt, Osijek 1999.

U godini Bartola Kašića imamo u rukama drugo izdanje prijevoda Kašićeve autobiografije. To je uistinu hvalevrijedan prinos 400. godišnjici osnutka Akademije hrvatskog jezika u Rimskom kolegiju (1599). Akademija je bila, kao što to Kašić iznosi u autobiografiji (str. 38), povjerena njemu da uz pomoć svoga Konverzacijskog priručnika koji je donio već u novicijat g. 1595., i Hrvatsko–talijanskog rječnika koji je dovršio zasigurno do g. 1599., poučava studente. Ujedno mu je bilo naređeno da počne proučavati sustav hrvatskoga jezika i da napiše prvu hrvatsku gramatiku. Tiskao ju je g. 1604. izostavivši mnogo toga što nije bilo »nužno«